

Kulturně-politická reflexe ozbrojených konfliktů – JTM271

Vyučující: PhDr. Petr Novák, Ph.D.

Konzultační hodiny: út 18.30 – 19.00 hod. v č. C421

Kontakt: NovakP.Ber@post.cz

Seminář vychází z předpokladu, že konflikt nekončí uzavřením, míru ale pokračuje dále v hlavách lidí. Války jsou i důležitou součástí historického vědomí (i povědomí) všech evropských národů. Reflexe konfliktů je samozřejmě také využívána a zneužívána politiky. Z jejich odkazů jsou čerpány příklady k následování i k výzvy odčinění porážky. Do služeb politiky se v tomto případě zapojují i umělci.

Cílem kurzu je proto seznámit studenty s propojením kultury a ozbrojených konfliktů, ať již přímo v době, kdy probíhaly, nebo zejména pokud jde o jejich následné vyobrazování ve společnosti. Studenti při přípravě svých referátů mohou do této problematiky hlouběji proniknout a pokusit se aplikovat získané informace.

Výuka je založena jak na kombinaci přednášky a semináře. Polovina výuky bude probíhat v učebně, druhá polovina v rámci komentovaných exkurzí.

Požadavky na úspěšné zakončení kurzu:

- a) Pravidelná docházka na seminář a aktivní práce na semináři
- b) Ústní vystoupení s referátem na zadané téma
- c) Účast na pořádaných exkurzích

Student si volí téma a zaměření referátu po dohodě s vyučujícím. Předpokládá se, že témata referátů se budou zabývat novodobou reflexí níže uvedených konfliktů a událostí a jejími proměnami:

- 1) Francouzská revoluce a napoleonské války
- 2) Revoluce 19. století a války za národní sjednocení
- 3) Protiválečná hnutí a antimilitarismus
- 4) První světová válka
- 5) Druhá světová válka
- 6) Regionální konflikty jako součást studené války
- 7) Boj proti terorismu

Program semináře – průřezové tematické okruhy:

- 1) Co je válka a jak se válka odráží v historickém povědomí
- 2) Vojenské tradice
- 3) Válka a výtvarné umění
- 4) Válečné pomníky
- 5) Fenomén kultu vojevůdce
- 6) Válka a propaganda
- 7) Válka, fotografie a (historický) film

Doporučená literatura:

- Agulhon, M.: De Gaulle: dějiny, symbol, mýtus, Praha, 2005
Armáda a národ, eds. J. Malypetr, F. Soukup, J. Kapras, Praha 1938
Armáda a společnost v českých zemích v 19. a první polovině 20. století, eds. J. Rak, M. Veselý, Ústí nad Labem 2004
Aulich, J.: Válečné plakáty, Praha 2009
Auský, S. A.: Vojska generála Vlasova v Čechách, Praha 2005
Bělina, P. – Fučík, J.: Válka 1866, Praha 2005
Brandon, L.: Art and War, Londýn – New York 2007
Fergusson, N.: Nešťastná válka, Praha, 2004
Film a dějiny, ed. P. Kopal, Praha 2004
Fučík, J.: Osmadvacátníci, Praha 2006
Fučík, J.: Generál Podhájský, Praha 2009
Galandauer, J.: 2. 7. 1917. Bitva u Zborova. Česká legenda, Praha 2002
Galandauer, J.: Chrám bez boha nad Prahou. Památník na Vítkově, Praha 2014
Havel, P. – Romaňák, A.: Maršál Radecký. Vojevůdce pěti císařů, Praha – Litomyšl 2000
Kamaz, D.: Válka ve Vietnamu, Olomouc, 1997
Keegan, J.: Historie válečnictví, Praha – Plzeň 2004
Klimek, A. – Hofman, P.: Vítěz, který prohrál – generál Radola Gajda, Praha – Litomyšl 1995
Kol.: 1812 god – Borodinskaja panorama, Moskva 1985
Kol.: Musen an die Front! Schriftsteller und Künstler im Dienst der k.u.k. Kriegspropaganda 1914-1918, Mnichov 2003
Kol.: Pod císařským praporem. Historie habsburské armády 1526–1918, Praha 2003
Kol.: Plakaty vojny i pobědy 1941–1945, Moskva 2005
Koldinská, M. – Šedivý, I.: Válka a armáda v českých dějinách, Praha 2008
Krbcová I.: Barvy války, Praha 2018
Marek, J.: Háchovi melody boys, Cheb 2003
Morrell, S.: Viděl jsem ukřižování, Brno 2003
Musen an die Front! Schrifsteller und Künstler im Dienst der k. u. k. Kriegspropaganda 1914 – 1918, München 2003
Napoleonské války a České země, eds. I. Šedivý, P. Bělina, J. Vilím, J. Vlk, Praha 2001
Napoleonské války a historická paměť, eds: L. Fasora, J. Hanuš, J. Malír, Brno 2005
Napoleonské války v české historické paměti a v paměti regionu, ed. M. Zemanová, V. Zeman, Ústí nad Labem 2014
Národ legiím, Praha 1920/1921
Šedivý, I.: Češi, české země a Velká válka 1914–1918, Praha 2001
Šiška, J. F.: Bojiště Afghánistán, Cheb, 2004
Švankmajer, M.: Čechy na sklonku napoleonských válek 1810–1815, Praha 2004
Vojenská hudba v kultuře a historii Českých zemí, ed. J. Bajgarová, Praha 2007
War and Art. A Visual History of Modern Conflict, ed. J. Bourke, Londýn 2017
Weigel, H. – Lukan, W. – Peyfuss, M. D.: Jeder Schuss ein Russ, jeder Stoss ein Franzos. Literarische und graphische Propaganda in Deutschland und Österreich 1914–1918, Wien 1983
Welch, D.: Germany, Propaganda And Total War 1914–1918, New Brunswick 2000
Wo sind sie geblieben? Kriegerdenkmäler und Gefallenenehrung in Österreich, Wien 1992

Speciální tituly k jednotlivým seminářům budou zadávány individuálně dle referátů, které jsou předpokladem k závěrečné klasifikaci.